

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย "การวิเคราะห์การบริหารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตรายการวิจัยของวิทยาลัยครู : กรณีศึกษาวิทยาลัยครูสุรินทร์" ในครั้งนี้ต้องการศึกษาลักษณะการบริหารงานวิจัยที่ได้ดำเนินการในวิทยาลัยครู ผลิตรายการวิจัย ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตรายการวิจัยของวิทยาลัยครู อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมภารกิจดังกล่าวในอนาคตการจะได้ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยต้องใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยอาศัยการสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ (Zalditch, 1962, อ้างใน สุธางค์ จันทวานิช, 2530) การวิจัยนี้ตัวผู้วิจัย คือ เครื่องมือวิจัยที่สำคัญที่สุด ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำได้เฉพาะกรณี (สุธางค์ จันทวานิช) ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามหัวข้อต่อไปนี้คือ

1. ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย
2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการเข้าสนามเพื่อรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การตรวจสอบข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. การนำเสนอข้อมูล

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานวิจัยและผลผลิตงานวิจัย ตลอดจนวิเคราะห์การบริหารงานวิจัยที่มีผลต่อผลิตงานวิจัยของวิทยาลัยครู โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาสำรวจการบริหารงานงานวิจัย ผลิตงานการวิจัย และคุณภาพการวิจัย

ประกอบด้วย

- 2.1 สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการสำรวจ
- 2.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการสำรวจในวิทยาลัยครูที่มีผลงานวิจัยสูงสุด

จำนวน 129 คน

2.3 สรุปสภาพการบริหารงาน และคำนวณหาค่าเฉลี่ยของผลิตงานการวิจัยและประเมินคุณภาพงานวิจัยของวิทยาลัยครู

3. ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานวิจัยที่มีผลต่อผลิตงานการวิจัย

- 3.1 เลือกวิทยาลัยครูที่มีผลงานวิจัยสูงสุดเพื่อศึกษาเชิงลึก (Indepth Study)
- 3.2 เข้าสู่สนามวิจัย (Field Study) คือ วิทยาลัยครูสุรินทร์ เก็บข้อมูล
- 3.3 ศึกษาและเก็บข้อมูลโดยวิธีการเชิงคุณภาพด้วย การสังเกต การสัมภาษณ์

ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตลอดจนการศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

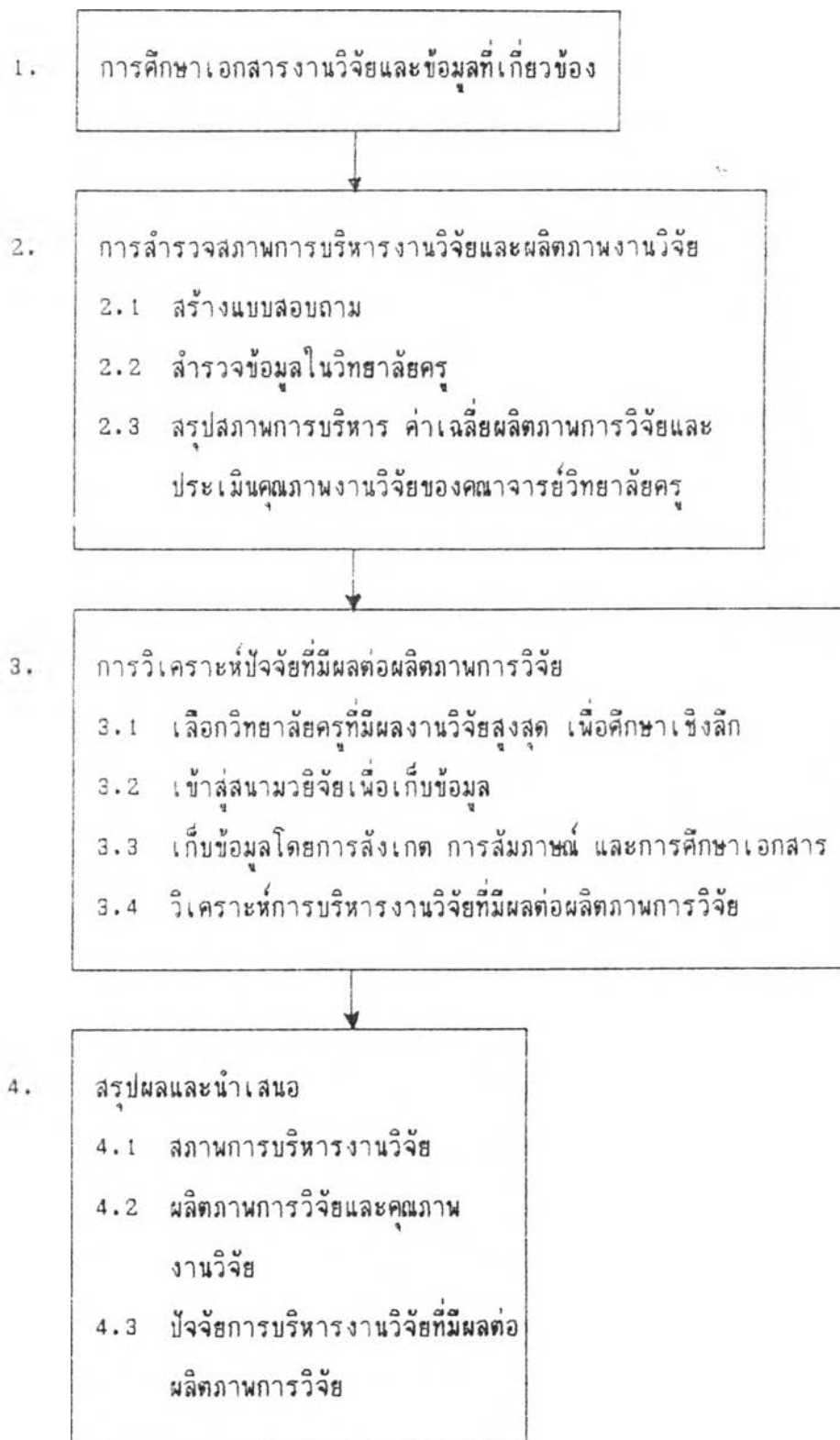
- 3.4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อผลิตงานการวิจัย

4. สรุปผลและนำเสนอ

- 4.1 สภาพการบริหารงานวิจัยของวิทยาลัยครู
- 4.2 ผลิตงานการวิจัยและคุณภาพงานวิจัยของวิทยาลัยครู
- 4.3 ปัจจัยการบริหารงานวิจัยที่มีผลต่อผลิตงานการวิจัย

ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 8 ขั้นตอนการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-Informant)

1. ผู้ให้ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ คณาจารย์ทั้งหมดของวิทยาลัยครูสุรินทร์ จำนวน 129 คนที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2535
2. ผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการสังเกต แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม จำนวน 71 คน ดังต่อไปนี้
 - 2.1 ผู้บริหาร ได้แก่ อธิการ รองอธิการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าศูนย์ หัวหน้าสำนัก และหัวหน้าฝ่าย ปีการศึกษา 2535 ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยของวิทยาลัยครูสุรินทร์ จำนวน 15 คน
 - 2.2 คณาจารย์ ประกอบด้วย คณาจารย์ที่มีผลงานวิจัยและคณาจารย์ที่ไม่มีผลงานวิจัยที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยครูสุรินทร์ ปีการศึกษา 2535 จำนวนทั้งสิ้น 33 คน
 - 2.3 นักศึกษา ประกอบด้วย นักศึกษาที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติงานวิจัย จำนวน 5 คน
 - 2.4 บุคคลภายนอก ประกอบด้วย กรรมการประจำวิทยาลัยจากบุคคลภายนอก ข้าราชการครูที่สังกัดหน่วยงานอื่นในจังหวัดสุรินทร์ ข้าราชการฝ่ายปกครองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิจัยของวิทยาลัยครูสุรินทร์ อดีตอาจารย์วิทยาลัยครูสุรินทร์ และประชาชนทั่วไป จำนวน 18 คน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้ผลงานวิจัยของคณาจารย์วิทยาลัยครูสุรินทร์เท่าที่จะสามารถค้นพบ และรวบรวมได้เป็นรูปเล่ม จำนวน 55 เล่ม เพื่อให้ในการประเมินคุณภาพงานวิจัย อีกทั้งยังได้ศึกษาเอกสาร รายงานการประชุมและสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามแหล่งต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูสุรินทร์ เพื่อประกอบการรวบรวมข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้ข้อมูลต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยครู ได้แก่
 - 1.1 สภาพทั่วไปของวิทยาลัยครู เช่น ที่ตั้ง ประวัติ สภาพการดำเนินงาน โดยทั่วไป
 - 1.2 ลักษณะของชุมชน เช่น ที่ตั้ง ประวัติ ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันกับชุมชน บทบาทของชุมชนต่อการดำเนินงานของวิทยาลัยครู ลักษณะผู้ปกครองและนักศึกษา

1.3 ลักษณะบุคลากร เช่น การจัดแบ่งประเภทบุคลากร วุฒิ อายุ ความรับผิดชอบต่อสถาบัน ที่อยู่อาศัย ภาระรับผิดชอบในด้านอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับสถาบัน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยในวิทยาลัยครู แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในวิทยาลัยครู เช่น แผนงาน/โครงการวิจัย การติดตาม รายงานผลการวิจัย การขออนุเคราะห์การวิจัย

2.2 ข้อมูลการบริหารงานวิจัย ตามลำดับขั้นตอนการบริหาร มี 2 ลักษณะ ได้แก่

2.2.1 ข้อมูลระดับกว้าง คือ ข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการที่ผู้บริหารวิทยาลัยครูใช้ในการบริหารงานวิจัยที่ส่งผลต่อผลิตภาพการวิจัยที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการสำรวจจากคณาจารย์ทั้งหมด ซึ่งทำให้เพิ่มภาพรวมของการบริหารงานวิจัย

2.2.2 ข้อมูลระดับลึก คือ ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและวิธีการบริหารงานวิจัยที่ผู้บริหารใช้ดำเนินการ เช่น การวางแผน การมอบอำนาจ การตัดสินใจสั่งการ การจูงใจ การจัดคณะทำงาน การประสานงาน และการติดตามควบคุมตรวจสอบ ผู้วิจัยใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการกับคณาจารย์ นักศึกษา และบุคคลภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของวิทยาลัย เช่น กรรมการประจำวิทยาลัย บุคคลภายนอก อาจารย์พิเศษ เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมและวิธีการบริหารงานวิจัยของผู้บริหารให้ดียิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการบริหารงานวิจัย
2. แบบสัมภาษณ์
3. แบบสอบถามการบริหารงานวิจัยและผลงานวิจัย
4. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย (แบบ ค.02) ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบบสังเกตพฤติกรรมในการบริหารงานวิจัย ผู้วิจัยใช้กรอบของ ลอฟแลนด์ (Lofland, 1971 อ้างใน สุกางค์ จันทวานิช) ซึ่งประกอบด้วย การสังเกตการกระทำกิจกรรม ความหมาย ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสภาพสังคม กรอบการสังเกตและการ

บันทึกผลการสังเกต มีลักษณะดังนี้

กรอบการสังเกตและการบันทึกผลการสังเกต

พฤติกรรมของผู้บริหารในการบริหารงานวิจัยในวิทยาลัยครู

พฤติกรรมการบริหารตามขั้นตอน

- [] การวางแผนงานวิจัย
- [] การจัดองค์การการวิจัย
- [] การบริหารงานบุคลากรการวิจัย
- [] การอำนวยความสะดวกการงานวิจัย
- [] การประสานงานงานวิจัย
- [] การควบคุมงานวิจัย

เกี่ยวกับเรื่อง

วันที่ เดือน พ.ศ. เวลาที่สังเกต น.

ผู้สังเกต

กรอบการสังเกต	บันทึกผลการสังเกต
1. การกระทำ
2. กิจกรรม
3. ความหมาย
4. ความสัมพันธ์
5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
6. สภาพสังคม

การสังเกตพฤติกรรมในการบริหารงานวิจัย ผู้วิจัยสังเกตในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ในแต่ละด้านที่ผู้วิจัยสังเกตมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การกระทำ (Acts) คือ พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกปกติธรรมดาทั่วไป ในการบริหารงานวิจัย เช่น การปฏิบัติภารกิจประจำวัน การวางแผนงาน การศึกษาเอกสาร งานวิจัย
2. กิจกรรม (Activities) คือ พฤติกรรมหรือการกระทำที่เป็นกระบวนการ และต่อเนื่อง เช่น พฤติกรรมในการประชุมร่วมกับผู้อื่น กระบวนการวางแผน กระบวนการควบคุม ติดตามและตรวจสอบ
3. ความหมาย (Meanings) คือ การที่ผู้บริหารตีค่าหรือให้ความหมายความสำคัญเกี่ยวกับการกระทำและ/หรือกิจกรรม อาจจะเป็นลักษณะเกี่ยวกับโลกทัศน์ ความเชื่อ คำนิยามทัศนคติ เช่น ผู้บริหารให้ความสำคัญในการทำงานในรูปคณะกรรมการ (Committee) โดยเชื่อว่าเป็นวิธีการทำงานที่เหมาะสมในสภาพสังคมของสถาบัน
4. ความสัมพันธ์ (Relationship) คือ การเกี่ยวข้องระหว่างผู้บริหารและคณาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง ความเกี่ยวข้องระหว่างภารกิจของสถาบันกับการบริหารงานวิจัย ความเกี่ยวข้องระหว่างจุดประสงค์ของสถาบันกับการปฏิบัติในสถาบัน ความเกี่ยวข้องระหว่างการควบคุมหรือการประเมินกับการปรับปรุงการดำเนินงาน ซึ่งอาจจะเป็นในรูปของการเข้ากันได้หรือความขัดแย้ง โดยพิจารณาจากสถานะและบทบาทที่ผู้กระทำฝ่ายต่าง ๆ แสดงออก นอกจากนี้ยังพิจารณาในเชิงใช้อำนาจหรือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือ การพิจารณาบทบาทแต่ละฝ่ายในการบริหารงานวิจัย โดยพิจารณาถึงการที่บุคคลยอมให้ความร่วมมือตอบเป็นส่วนประกอบเกี่ยวข้องมีผลได้ผลเสียในการบริหารงานวิจัย ยอมรับในความสัมพันธ์กับผู้ร่วมกิจกรรมคนอื่น พร้อมทั้งจะรวมกลุ่มในเหตุการณ์ต่าง ๆ ของการบริหารงานวิจัย ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและคณาจารย์ที่สร้างผลงานวิจัย
6. สภาพสังคม (Setting) คือ ภาพรวมในทุกแง่มุมที่ผู้วิจัยประเมินได้จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาทั้งหมดในการบริหารงานวิจัยขั้นตอนต่าง ๆ

2. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-Informant) เป็นหลัก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ อธิการ รองอธิการฝ่ายวางแผนและพัฒนา หัวหน้าศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิจัย หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าภาควิชา นอกจากนี้ ยังสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้แก่ กรรมการประจำวิทยาลัยจากบุคคลภายนอก ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรืออาจารย์พิเศษ ตลอดจนนักศึกษาและประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับผลจากผลงานวิจัยของวิทยาลัยครู และจากเอกสารแบบบันทึกต่าง ๆ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกยิ่งขึ้น

ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีแนวคำถาม สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มต่าง ๆ คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มคณาจารย์ นักศึกษา และบุคคลภายนอก ดังนี้

2.1 แนวทางตั้งคำถามสำหรับผู้บริหาร

- (1) ผู้บริหารตระหนักถึงภารกิจการวิจัยที่มีต่อสถาบันหรือไม่ อย่างไร
- (2) ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัยหรือไม่ อย่างไร
- (3) มีความจำเป็นหรือไม่ เพียงใด ต่อการดำเนินงานอย่างมีลำดับขั้นตอน ซึ่งจะส่งผลต่องานวิจัยของคณาจารย์
- (4) ผู้บริหารประสบปัญหาในการดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยในสถาบันอย่างไรและมีแนวทางแก้ไขอย่างไร หรือไม่
- (5) ผู้บริหารอาศัยวิธีการหรือกระบวนการอย่างไร ในการบริหารภารกิจการวิจัยในสถาบัน
- (6) ผู้บริหารมีการวางแผนอย่างไร หรือไม่ในการบริหารงานวิจัยของสถาบัน
- (7) ผู้บริหารได้มีการพิจารณาทบทวนถึงองค์กร การจัดหรือปรับปรุงองค์กรเพื่อการวิจัยหรือไม่ อย่างไร
- (8) ผู้บริหารมีการสั่งการ กระตุ้น และหรือให้การจูงใจในการดำเนินการวิจัยของสถาบันอย่างไร
- (9) ผู้บริหารมีการจัดระบบการประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยหรือไม่ อย่างไร
- (10) ผู้บริหารมีระบบควบคุม ติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบเพื่อปรับปรุง

พัฒนาหรือส่งเสริมการดำเนินงานวิจัย อย่างไร

(1) ผู้บริหารคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการสร้างผลงานวิจัยของสถาบัน และมีแนวทางใดหรือไม่ ที่จะนำเอาปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาดำเนินการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการดำเนินงานวิจัยของสถาบัน

2.2 แนวการตั้งคำถามสำหรับคณาจารย์

(1) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการวิจัยในวิทยาลัยอย่างไร

(2) ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของคณาจารย์อย่างไร

(3) ท่านคิดว่าวิทยาลัยควรมีการวางแผนงานวิจัย การจัดองค์กรการวิจัย การจัดบุคลากรเพื่อการวิจัย การอำนวยความสะดวก การวิจัย การประสานงาน ตลอดจนการควบคุมติดตามตรวจสอบผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบหรือกระบวนการอย่างไร หรือไม่

(4) ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ท่านหรือคณาจารย์ท่านอื่น ๆ ไม่สนใจที่จะทำงานวิจัยมากเท่าที่ควร

(5) ท่านมีแนวทางที่จะเสนอเพื่อให้คณาจารย์สนใจที่จะทำงานวิจัยมากขึ้นกว่าที่เป็นอย่างไร

(6) สิ่งใดเป็นสาเหตุจูงใจในการทำวิจัยของท่าน (กรณีที่อาจารย์ผู้นั้นทำวิจัย) หรือสาเหตุใดที่ทำให้ท่านไม่ทำวิจัย (กรณีที่อาจารย์นั้นไม่มีผลงานวิจัย)

(7) ท่านคิดว่าวิทยาลัยควรส่งเสริมให้เกิดผลงานวิจัยมากขึ้นด้วยวิธีการใดบ้าง

(8) ท่านคิดว่านักศึกษา ผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนควรมีบทบาทเกี่ยวข้องกัผลงานวิจัยของอาจารย์ในลักษณะใดได้บ้าง

2.3 แนวการตั้งคำถามสำหรับนักศึกษา

(1) คณาจารย์นำผลจากการวิจัยมาใช้อ้างอิงในการสอนมากน้อยเพียงใด

(2) ท่านคิดเห็นอย่างไรต่อการสอนที่มีการนำเอาการศึกษาวิจัยมาใช้อ้างอิงในการสอนร่วมด้วย

(3) ท่านชอบที่จะเรียนจากเอกสาร ตำรา หรือเรียนด้วยการศึกษาค้นคว้าทำวิจัย ด้วยเหตุผลใด

(4) การค้นคว้าวิจัยเป็นวิธีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ท่านคิดว่าอาจารย์

ควรมีบทบาทต่อการวิจัยมากน้อยเพียงใด ด้วยเหตุผลใด

- (5) ท่านอยากให้วิทยาลัยแสดงบทบาทของการศึกษาค้นคว้าวิจัยของอาจารย์และนักศึกษาอย่างไร
- (6) ท่านคิดว่าสาเหตุใดที่ทำให้ผลงานการศึกษาวิจัยไม่แพร่หลาย และได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควรในวิทยาลัย
- (7) ท่านรู้จักศูนย์วิจัยและบริการวิชาการหรือไม่ ว่ามีบทบาทอย่างไรต่อการศึกษาวิจัยในวิทยาลัย

2.4 แนวการตั้งคำถามสำหรับบุคคลภายนอก

- (1) ท่านเคยได้รับบริการทางวิชาการจากศูนย์วิจัยและบริการวิชาการของวิทยาลัยหรือไม่ ในลักษณะใด
- (2) ท่านอยากให้วิทยาลัยทำการศึกษาค้นคว้าทำวิจัยเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในลักษณะใดบ้าง
- (3) ท่านคิดว่า คณะจารย์ในวิทยาลัยมีความสามารถเพียงพอหรือไม่ที่จะศึกษาวิจัย เพื่อช่วยพัฒนาหรือแก้ปัญหาอาจเกิดขึ้นในชุมชน เพราะเหตุใด
- (4) ท่านคิดว่า สิ่งใดสำคัญที่สุดที่จะทำให้คณะจารย์สนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อให้เกิดผลดีแก่ชุมชนนำไปใช้ประโยชน์
- (5) ท่านคิดว่า วิทยาลัยควรมีบทบาทในการดำเนินงานวิจัยของคณะจารย์ในสถาบัน ในลักษณะใดบ้าง
- (6) ท่านมั่นใจในผลงานวิจัยของอาจารย์ในวิทยาลัยครุสุรินทร์เพียงใด และสามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อย่างไร หรือไม่
- (7) ท่านคิดว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการสร้างผลงานวิจัยของคณะจารย์วิทยาลัยครุสุรินทร์ คือสิ่งใด และแนวทางใดที่ควรจะดำเนินการเพื่อปรับปรุงและแก้ไข

3. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลระดับกว้างที่เกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการบริหารงานวิจัย และผลงานวิจัยของอาจารย์ในวิทยาลัยครุสุรินทร์ รวม 45 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 : สภาทั่วไปของผู้วิจัยและสถาบัน ประกอบด้วย สภาทั่วไปด้านชีวสังคม และด้านจิตวิทยาของผู้วิจัย สถาบัน มีลักษณะการตอบแบบเติมคำตอบให้สมบูรณ์ ตามความเป็นจริง และเลือกตอบ รวม 22 ข้อ

ตอนที่ 2 : การบริหารงานวิจัยของวิทยาลัยครู ประกอบด้วย การวางแผนงานวิจัย การจัดองค์กร การวิจัย การอำนวยการ การบริหารงานบุคลากรการวิจัย การอำนวยการการวิจัย การประสานงานการวิจัย และการควบคุมงานวิจัย มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check-lists) ประกอบการบรรยายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวม 20 ข้อ

ตอนที่ 3 : ผลงานวิจัย มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบให้สมบูรณ์ และแสดงความคิดเห็นประกอบในตอนท้าย รวม 3 ข้อ

(ดูรายละเอียดภาคผนวก ข หน้า 185)

4. แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย (แบบ ค.02) ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) รวม 20 มิติ ที่ประเมินผลการวิจัย แต่ละฉบับ แล้วนิจารณาผลรวมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดย

90 - 100	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
70 - 89	ระดับคุณภาพ	ดี
50 - 69	ระดับคุณภาพ	ค่อนข้างดี
30 - 49	ระดับคุณภาพ	พอใช้
0 - 29	ระดับคุณภาพ	ยังใช้ไม่ได้

(ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข หน้า 204)

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย (แบบ ค.02) เพื่อประเมินผลงานวิจัยที่พบ ปรากฏเป็นรูปเล่มของวิทยาลัยครูสุรินทร์ จำนวน 55 ฉบับ โดยผลงานวิจัยแต่ละฉบับจะถูกประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (content) 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้าน วิธีวิทยาการวิจัยอีก 2 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 233) หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำ ผลการประเมินงานวิจัยทั้งสามท่านมาหาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้รับก่อนที่จะทำการแจกนับเพื่อจัด ระดับคุณภาพงานวิจัยที่ได้ประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น

นอกจากการใช้เครื่องมือดังกล่าวในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษา เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ของวิทยาลัยครู ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ แผนงาน/โครงการ แนวการปฏิบัติงาน เอกสารงบประมาณ เอกสารเกี่ยวกับประวัติสถาบัน ประวัติชุมชน นักศึกษา และผู้ปกครอง บัญชีเซ็นชื่อของอาจารย์ ผลงานวิจัยของสถาบัน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสังเกตการณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของคณาจารย์และผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนความเคลื่อนไหวทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ที่อาจเกี่ยวข้องกับการวิจัย ในวิทยาลัยครู ได้แก่

1. ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของคณาจารย์ต่อผลงานวิจัย
2. ขวัญและกำลังใจของคณาจารย์ต่อการทำการวิจัย
3. การนำผลการวิจัยไปใช้ในการสอน
4. การเผยแพร่ผลการวิจัยต่อชุมชน
5. ความคาดหวังของชุมชนต่อผลงานวิจัยของสถาบันที่อาจก่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น
6. ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นภายนอกเกี่ยวกับการวิจัย

วิธีการเข้าสู่วิทยาลัยครูเพื่อรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ก. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ ผู้วิจัยดำเนินการโดยขอหนังสือแนะนำตัว จากบัณฑิตวิทยาลัย กรมการฝึกหัดครู เพื่อเก็บข้อมูล ไปยังวิทยาลัยครูสุรินทร์ ซึ่งมีผลงานสูงสุด แล้ว ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 129 ราย และผลงานวิจัยที่ปรากฏเป็นรูปเล่มรวม 55 ฉบับ

ข. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึก ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยตระหนักดีว่า การวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด การเริ่มต้นทำงาน กำหนดสถานการณ์และบทบาทของผู้วิจัย การสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริหาร คณาจารย์และผู้เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม นับเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง (Spindler, 1974 อ้างใน สุกางค์ จันทวานิช, 2531) ผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

1. ทำหนังสือราชการจากหน่วยงานที่ผู้วิจัยสังกัด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ศูนย์วิจัยและบริการทางการศึกษา ในวิทยาลัยครูสุรินทร์ที่เป็นสนามวิจัย
2. ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับอาจารย์ท่านอื่น ๆ ในการดำเนินงานของศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา ทำหน้าที่ประสานงานอำนวยความสะดวกและให้บริการด้านต่าง ๆ

3. ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ สร้างความคุ้นเคยกับผู้ร่วมงาน ผู้บริหาร และคณาจารย์ ตลอดจนนักศึกษา อาจารย์พิเศษ และกรรมการประจำวิทยาลัยที่เป็นบุคคลภายนอก ทั้งที่เป็นงานส่วนตัวและงานส่วนรวม

ดังนั้น บทบาทของผู้วิจัย คือ อาจารย์ท่านหนึ่งที่ปฏิบัติหน้าที่พิเศษในคณะวิจัยและบริการวิชาการ นอกเหนือจากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามปกติ ของวิทยาลัยครูที่เป็นหน่วยวิจัย ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิจัยของฝ่ายบริหาร ส่งผลต่อผลิตภานงานวิจัยของคณาจารย์ ด้วยบทบาทดังกล่าวและการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด มีความอ่อนน้อม สร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่าย ทำให้ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัย ได้รับความไว้วางใจ ความสนทนงมาจากทุกฝ่าย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยปฏิบัติงานในวิทยาลัย เพื่อรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลาประมาณ 6 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2535 ถึง เดือนธันวาคม 2535 การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2535 เป็นระยะที่ผู้วิจัยทำการศึกษาลำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม สรุปลักษณะการบริหารงานวิจัยในเบื้องต้น คำนวณค่าเฉลี่ยผลิตภานการวิจัยของวิทยาลัยครู รวบรวมผลงานวิจัยของคณาจารย์ที่ปรากฏเป็นรูปเล่ม และประเมินคุณภาพงานวิจัย ติดต่อประสานงานกับหน่วยวิจัย เพื่อสร้างความคุ้นเคย และศึกษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับวิทยาลัย และงานวิจัยของวิทยาลัย อันจะได้ข้อมูลระดับกว้างจากคณาจารย์

ระยะที่ 2 ระหว่างเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน 2535 เป็นระยะที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและวิธีการบริหารงานวิจัยของวิทยาลัย โดยใช้กรอบและแนวทางในการสังเกตและการจัดบันทึกผลการสังเกต

2.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิจัยที่มีต่อผลิตภานการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-Informant) และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้แก่ กรรมการประจำวิทยาลัยจากบุคคลภายนอก นักศึกษา อาจารย์พิเศษ และ/หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนประชาชนในชุมชนที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 3 ระหว่างเดือนธันวาคม 2535 เป็นระยะที่ผู้วิจัยทบทวน ตรวจสอบและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้สังเกตและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการในส่วนต่าง ๆ

ที่ได้ดำเนินการมาแล้วทั้งหมด

ดังมีรายละเอียดของการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปของกิจกรรมที่ดำเนินการ/ระยะเวลา
ดังตารางต่อไปนี้ (มีรายละเอียดในภาคผนวก จ หน้า 238)

ตารางที่ 3 กิจกรรมในการเก็บรวบรวมข้อมูล/ระยะเวลา

กิจกรรม	เดือน	กรกฎาคม				สิงหาคม				กันยายน					ตุลาคม				พฤศจิกายน				ธันวาคม			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	4				
<p>ระยะที่ 1</p> <p>1. แนะนำตัวและสร้างความคุ้นเคย</p> <p>2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในสนามวิจัย</p> <p>3. รวบรวมผลงานวิจัย</p> <p>4. แจกแบบสอบถาม ติดตามผล สรุปรและ ตรวจสอบเบื้องต้น</p> <p>5. ติดต่อผู้เฝ้าระวังและประเมินคุณภาพ งานวิจัย</p> <p>ระยะที่ 2</p> <p>1. จัดเตรียมการวางแผนเพื่อการสัมภาษณ์ และการสังเกต</p> <p>2. ติดต่อนัดหมายเพื่อการสัมภาษณ์</p> <p>3. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4. การสัมภาษณ์ผู้บริหาร</p> <p>5. การสัมภาษณ์คณาจารย์</p> <p>6. การสัมภาษณ์นักศึกษา</p> <p>7. การสัมภาษณ์บุคคลภายนอก</p> <p>8. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม</p> <p>9. สรุป ตรวจสอบข้อมูลและลงมติฐาน</p> <p>10. การเข้าร่วมกิจกรรมทั่วไป เชื่อมชม สถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบ</p> <p>11. การประเมินคุณภาพงานวิจัย</p>																										

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กิจกรรม	เดือน ปีศาจ	กรกฎาคม				สิงหาคม				กันยายน				ตุลาคม					พฤศจิกายน				ธันวาคม							
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	4				
12. การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น เพื่อพิจารณา ความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับ																														
13. ศึกษาข้อมูลท้องถิ่นจากเอกสารการ ทัศนศึกษาและการพบปะบุคคล																														
ระยะที่ 3																														
1. สรุป ทบทวน ตรวจสอบ และเก็บข้อมูล เพิ่มเติมเกี่ยวกับ																														
(1) สภาพการบริหารงานวิจัย																														
(2) ผลคุณภาพการวิจัยและคุณภาพงาน วิจัย																														
2. วิเคราะห์ปัจจัยการบริหารงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับผลคุณภาพการวิจัยฉบับ และจัดลำดับ																														
3. สรุปและทบทวนข้อมูลทั้งหมดก่อนออก จากสนามวิจัย																														

การตรวจสอบข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) (Denzin, 1970 อ้างใน สุกางค์ จันทวานิช, 2531) คือ การตรวจสอบโดยพิจารณาความสอดคล้องและความแตกต่างของข้อมูลจากแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล แหล่งเวลา หมายถึง หากข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ แหล่งสถานที่ หมายถึง หากข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ และแหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป ข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ ดังนั้น ในการตรวจสอบความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดย

1. การสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์ผู้บริหารและคณาจารย์ ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์บุคคลเดียวกันในเวลาแตกต่างกัน คือ ทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่าย
2. การสังเกตพฤติกรรมและการสัมภาษณ์ ผู้บริหารและคณาจารย์ กระทำโดยสถานที่ต่างกัน คือ ในสถานที่ทำงานและนอกสถานที่ทำงาน
3. การสังเกตและสัมภาษณ์ ผู้บริหารและคณาจารย์ และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อาจารย์พิเศษ กรรมการประจำวิทยาลัยจากบุคคลภายนอก นักศึกษาและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้อง
4. ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ ใช้แบบสอบถาม การศึกษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยใช้วิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยครู ผู้วิจัยสรุปลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสภาพทั่วไป ลักษณะชุมชน ลักษณะบุคลากร ข้อสรุปเหล่านี้จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานหรือข้อมูลเสริม หรือเป็นตัวแปรที่จะช่วยอธิบายถึงการบริหารงานวิจัยในวิทยาลัยครูในแง่มุมต่าง ๆ
2. ข้อมูลระดับกว้างเกี่ยวกับการบริหารงานวิจัย ที่ส่งผลต่อผลิตภาพการวิจัย ซึ่งได้จากแบบสอบถามและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปจากความถี่ของการตอบแบบสอบถาม และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบ และนำผลที่ได้บางส่วนมาใช้เป็นแนวสมมติฐานในการดำเนินการสัมภาษณ์ (Working Hypothesis) รวมทั้งใช้เปรียบเทียบ

กับข้อสรุปที่ได้จากการสังเกต

3. ข้อมูลระดับลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิจัยและปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อผลิตรายการวิจัยในวิทยาลัยครู ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยบันทึกไว้ มีลักษณะเป็นการบรรยาย (Descriptive) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจัดแยกข้อมูลตามพฤติกรรมและกระบวนการบริหาร ตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุป ด้วยวิธีการอุปนัยเป็นสำคัญ

4. ในการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลิตรายการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เบื้องต้นที่ได้รับจากแบบสอบถามนำมาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ประกอบการสังเกตพฤติกรรมการทำงานวิจัยของคณาจารย์ที่ทำการวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบยืนยันการดำเนินงานวิจัยและผลิตรายการวิจัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ และทำการแจกแจงเพื่อจัดลำดับ ปัจจัยการบริหารงานวิจัยต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้ผลิตรายการวิจัยของวิทยาลัยครูสุรินทร์เพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยตรงหรือส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผลิตรายการวิจัยในระยะต่อ ๆ มา ทั้งที่ได้รับการยืนยันจากผู้ทำการวิจัยและหลักฐานต่าง ๆ ประกอบการวิเคราะห์อย่างสอดคล้องต้องกัน

การนำเสนอข้อมูล

การเสนอรายงานการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในลักษณะของการบรรยาย (Descriptive Presentation) ดังนี้

1. บรรยายสภาพการบริหารงานวิจัยในวิทยาลัยครู โดยบรรยายสภาพการบริหารงานวิจัยตามสภาพทั่วไปของสถาบันและบุคคล กระบวนการบริหาร ได้แก่ การวางแผนงานวิจัย การจัดองค์กรการวิจัย การบริหารงานบุคลากรการวิจัย การอำนวยความสะดวกการวิจัย การประสานงานการวิจัย และการควบคุมงานวิจัย ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. บรรยายถึงสภาพของผลิตรายการวิจัยของวิทยาลัยครู ผลงานวิจัย และคุณภาพงานวิจัยของคณาจารย์ที่ปรากฏ

3. บรรยายถึงปัจจัยหรือองค์ประกอบการบริหารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตรายการวิจัยของวิทยาลัยครูสุรินทร์

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้บรรยายสภาพทั่วไปของวิทยาลัยครู สภาพชุมชนแวดล้อมภายนอก เพื่อให้เกิดจินตนาการของสภาพแวดล้อมที่อาจเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยในวิทยาลัยครู